

Adam Karpiński

"Cyganeria sowizdrzalska. O staropolskiej literaturze plebejskiej z przełomu XVI i XVII wieku", Stanisław Grzeszczuk, Wrocław 1980 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 24/3 (81), 202

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ GOMULICKI Juliusz Wiktor: Zygzakiem. Szkice - wspomnienia - przekłady. Warszawa 1981, PIW, ss. 722, zł 130,-

Tom zawiera 90 tekstów autora, pochodzących z lat 1944-1979, z czego jedna trzecia - to utwory nigdy nie publikowane, pozostałe - publikowane w czasopiśmie lub dziełach zbiorowych, w postaci wstępów, posłowi itp. Tematyka zawartych w tomie tekstów reprezentuje wielorakie zainteresowania i specjalności autora, obejmując przede wszystkim polskie Oświecenie, norwidołogię i varsavianistykę; część tekstów - to owoce studiów i poszukiwań filologicznych, część - prac edytorskich; 26 tekstów - to przekłady z sześciu literatur obcojęzycznych.

BP/81/35

A.P.

/II/ GRZESZCZUK Stanisław: Cyganeria sowizdrzalska. O staropolskiej literaturze plebejskiej z przełomu XVI i XVII wieku. Wrocław 1980, Oss., PAN Oddz. w Krakowie, Nauka dla Wszystkich nr 319, ss. 60, zł 12,-

Literatura sowizdrzalska przedstawiona została jako zjawisko zarówno socjologiczne, jak i literackie. Zajmując się środowiskiem twórców staropolskiej humoreski ludowej autor ukezuje ich miejsce w ówczesnej społeczności polskiej, związki z Akademią Krakowską, rekonstruuje społeczną biografię rodzimych sowizdrzałów, przedstawia zawarty w ich utworach światopogląd oraz zagadnienia związane z adresem czytelniczym tej literatury. Przeciwwstawiając twórczość sowizdrzalską literaturze oficjalnej, autor prezentuje literacki program sowizdrzałów, omawiając przy tym najważniejsze aspekty wypowiedzi: demaskatorskie konfrontowanie postaw i ideałów, prowokacyjny i polemiczny charakter wystąpień. Osobno zwraca uwagę na posługiwanie się parodią i konstrukcją "świata na opak". Tomik zamykają rozważania o "sile i słabości literatury sowizdrzalskiej".

BP/81/36

A.K.